O descoperire latenoidă de la Mașcăuți „Poiana Ciucului”*

CZU: 904-034.3:902.2(478-22)

Mihail BĂȚ

În colecțiile Muzeului de Antichități „Tudor Arnăut” al Universității de Stat din Moldova se păstrează o fibulă din bronz, ce provine din așezarea Mașcăuți „Poiana Ciucului”. Piesa a fost descoperită la suprafața solului de către profesorul G. Postică, în timpul perieghezelor, efectuate la acest sit în anul 1984**. Piesa, păstrată integral, are resort lateral, format în interiorul arcului. Arcul este boltit, cu aspect de semicerc (lungimea – 3,60 cm și înălțimea – 1,50 cm). Corpul fibulei a fost realizat prin baterea și aplatizarea firului din bronz, până la un aspect dreptunghiular în secțiune, cu dimensiunile de 0,10×0,25 cm. În exterior, corpul piesei este decorat cu cca 21 de perechi de linii oblice incizate în forma literei „V”. La extremități, registrul este încadrat de două linii incizate, dispuse transversal. Piciorul este filiform și, după ce formează portagrafa cu lungimea de 0,80 cm, se extinde spre exterior sub un unghi de 30 de grade. Terminația piciorului se prezintă sub formă de pseudo-resort bilateral, compus din trei spire și coardă exterioară. Acul este filiform, cu lungimea de 3,60 cm.

Meritul de a plasa această descoperire în circuitul științific îi aparține prof. I. Niculiță, personalitate comemorată la această întrunire științifică. Astfel, în 1987, cu ocazia publicării bine-cunoscutei lucrări despre tracii septentrionali, este publicat pentru prima dată desenul fibulei. Motivul pentru care vom reveni la această descoperire este redat de particularitățile constructive ale fibulei, și anume în faptul că o broșă cu resortul lateral are piciorul decorat cu pseudo-resort. Cu alte cuvinte, la o fibulă de schemă „tracică” sunt atestate influențe de tip La Tène. În virtutea acestor detalii tehnice, piesa de la Mașcăuți a interesat pe cei preocupați de subiectul fibulelor „hibride” sau de „tip hibrid”. Ne referim, în primul rând, la o serie de studii semnate de V. Zirra, D. Măndescu, T. Arnăut, D. Spânu și, mai recent, de V.V. Zirra.

* Cercetare realizată în cadrul proiectului 20.80009.1606.14 „Patrimoniul arheologic din epoca fierului în regiunea Nistrului Mijlociu și bazinul râului Cogâlnic: cercetare interdisciplinară și valorificare științifică”.

** Mulțumim și pe această cale colegilor dr. hab. G. Postică și dr. S. Matveev pentru informațiile pertinente oferite despre contextul descoperii fibulei.